

ESTABLIMENTS TANCATS

En els darrers mesos, nombrosos comerços de la nostra població han tancat definitivament les seves portes. Jubilacions sense relleu generacional, un alt cost de manteniment del negoci i la manca d'activitat comercial són les principals causes d'aquest trist escenari.

P. 12

ENTITATS

La Comissió Popular Ball de Gitanes torna a escalfar motors, aquest any amb una dada especial: celebren els 25 anys de la recuperació de les Gitanes al carrer

P. 16

ENTREVISTA

La santvicentina Dolors Botines presenta per Sant Jordi "La petita història d'un còdol", un conte infantil amb el qual inicia la seva trajectòria editorial.

P. 20

COMISSIÓ BALL POPULAR
DE GITANES DE SANT VICENÇ
DE CASTELLET

A ritme de galop

LES GITANES CELEBREN EL SEU 25è ANIVERSARI
DE LA RECUPERACIÓ DEL BALL AL CARRER

Jordi Largo

El ball de gitanes és una dansa originalment vinculada a la festa del Carnestoltes i molt present a la comarca del Vallès, tot i que també es pot trobar en altres indrets de la nostra geografia. A Sant Vicenç, a principis del segle XX, aquest ball era totalment desconegut i no va ser fins a l'any 1907 quan uns picapedrers de Caldes de Montbui (Vallès Occidental) que treballaven a Sant Vicenç, van convèncer un grup de noies santvicentines per escenificar davant de tot el poble, el ball típic del seu poble. Aquest acte es va celebrar el diumenge 10 de febrer d'aquell 1907 a les dues del migdia a la plaça de la Constitució (actual plaça de l'Ajuntament). Aquell mateix dia es va fer una altra ballada a les vuit del vespre, al saló d'El Círcol (Cafè Miralles) i el dimarts següent, 12 de febrer, una altra al mateix indret. Tal va ser la repercussió que un dels plats forts de la Festa Major de 1910 va ser la ballada de Gitanes. Tot i així, no es té constància que entre 1908 i 1909, i entre 1911 i 1917 es ballessin Gitanes a Sant Vicenç, ni per Carnestoltes ni per la Festa Major.

Una iniciativa del secretari Canal

No va tornar a ser fins a l'any 1918, quan a iniciativa del secretari de l'Ajuntament, Pere Canal i Rius, es va recuperar aquesta tradició. Pere Canal era originari de Sant Llorenç Savall (Vallès Occidental) i havia estat ballador de Gitanes. Amb l'ajut d'antics dansaires i de l'Associació Joventut Vicerense, el secretari Canal va impulsar la recuperació de les Gitanes

de Sant Vicenç, que es van tornar a ballar per Carnestoltes i per la Festa Major de l'any 1918. Ell mateix es va encarregar d'escriure les partitures dels balls i als anys 20, encara es va fer alguna ballada, en aquest cas a Barcelona.

L'Esbart i les Gitanes

L'arrelament definitiu del Ball de Gitanes es produeix quan es va fundar l'Esbart Dansaire Santvicentí, a partir de l'any 1948. A partir de llavors, les Gitanes van formar part del repertori de l'entitat i ben aviat es van fer representacions per tot Catalunya. En aquell moment integraven el ball un conjunt de setze parelles i és llavors, quan també es va instaurar la Pasqua Granada com a data de la ballada de Gitanes perquè coincidia amb la Festa Major d'Estiu fins fa ben poc. Així doncs, la primera ballada per part de l'Esbart Dansaire Santvicentí es va fer el dilluns de Pasqua Granada de 1949. L'Esbart va ballar Gitanes entre els anys 1949 i 1953, amb actuacions memorables a davant de les fonts de Montjuïc, a Barcelona, i altres ciutats catalanes, com Manresa o Balaguer.

Després d'una llarga etapa d'inactivitat, l'Esbart Dansaire Santvicentí reprèn la seva tasca l'any 1981 i enceta una nova etapa sota la direcció de Joan Manel Miquel Vallejo i Eva Ortega Toro. Després d'anys d'actuacions i viatges per tot l'estat i per Europa, no va ser fins a l'any 1989 quan arriba l'etapa àlgida de les Gitanes de Sant Vicenç. Joan Manel Miquel, Eva Ortega, M. Alba Grauvillardell i Lluís Oliveras es desplacen a Sant Llorenç

Savall amb l'objectiu de recuperar aquest ball i, després d'un intens treball de recerca, reapareixen de la mà de l'Esbart Dansaire Santvicentí, unes Gitanes de Sant Vicenç genuïnes i meticulosament reelaborades. L'estrena del Ball de Gitanes de Sant Vicenç de Castellet, obra d'Eduard Ventura, amb guió musical de Josep Torras, instrumentació d'Agustí Cohí i Grau i disseny de vestuari de Maria Carbonell, es va fer al Teatre de la Passió d'Olesa de Montserrat el 13 de maig de 1989 amb un teatre amb més de 1.500 espectadors. L'Esbart va ser acompanyat per la Cobla Sabadell, sota la direcció del mestre Joan Ballús i Ferrer.

Les Gitanes al carrer

Recuperades les Gitanes a l'escenari, l'any 1991 l'Esbart Dansaire es proposa un nou repte: recuperar-les com a festa popular. Així ho anunciava Joan Manel Miquel, en un article publicat a El Breny l'octubre de 1991: "Pensem que el fet d'haver estrenat una recreació escènica és només un primer pas per tornar les

Gitanes a la vida. Ens queda aconseguir que sigui el poble qui les balli, com en els inicis, i esperem aconseguir-ho en la propera Festa Major, i que es formin un bon nombre de colles de totes les edats que hi participin, així podrem afirmar que les Gitanes de Sant Vicenç han estat del tot recuperades". L'objectiu es va fer realitat i la primera ballada popular de Gitanes es va fer a la plaça de l'Ajuntament el 7 de juny de 1992, a la 1 del migdia, coincidint amb la Festa Major d'Estiu de Sant Vicenç.

Vint-i-cinc anys després, podem dir que el Ball de Gitanes és un tret identitari del nostre poble i que ha construït la seva personalitat històrica i el seu patrimoni cultural integrant voluntats, veus i tradicions. Així ho demostren els prop de 250 balladors i la quinzena de colles que participen any rere any en una festa que ja és pròpia del nostre poble.

La comissió

Des del moment de la recuperació, la ballada popular de Gitanes era

organitzada i impulsada per l'Esbart Dansaire Santvicentí, però l'any 2007 i amb motiu del centenari de la primera ballada es va constituir l'entitat Comissió del Ball Popular de Gitanes de Sant Vicenç de Castellet. D'aquesta manera, aquesta associació té el dret de demanar ajudes i subvencions tant a l'ajuntament com a altres institucions i el fet de ser una entitat, permet obrir més portes a l'hora de plantejar més activitats que es puguin allargar durant tot l'any. Així doncs, des del 2007 aquesta comissió ha estat l'encarregada d'organitzar la ballada popular i la ballada infantil de Gitanes. També ha organitzat diverses exposicions i el concert que es va celebrar per commemorar el centenari de la primera ballada i per celebrar els 25 anys de la recuperació, l'entitat prepara diverses activitats com una ballada amb altres colles de diferents pobles catalans o la creació d'una pàgina web. Hem d'afegir que la ballada infantil d'aquest any serà el proper 14 de maig i la popular, l'endemà diumenge dia 15.